

FIZETÉSI ÁR:

Éves koldva:

Éves koldva	24
Fél éves	12
Negyed éves	6
Egy hónap	3
Posta díj	1
Összesen	34

UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Postán küldve:

Éves koldva	30
Fél éves	15
Negyed éves	7.50
Egy hónap	3.75
Tábori posta	3.10
Levegő ár	2 fill

POLITIKAI NAPILAP

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT ERŐLTÉRÉSI NYILVÁNTARTÓ LAPJA

Alapította:

GOMBOS FERENCZ

Kiadóhivatal:

Deák Ferencz-a. 12.

Szerkesztőség:

Deák Ferencz-a. 12.

Vörös május — fehér május.

Vörös május, — valamikor jámbor vaspolgárok vörös posztója voltál, a nyíllet, az értetlenség gyalázkodó szavakáradatát zudították rád, a szervező, öntudatos munkás szimbolumára. Vörös májusból fehér májussá változtál, béke olaját várjuk tőled és ezt várják azok is, akik valamikor, nem is olyan régen, hallani sem akartak a béke ünneperől.

A munkás legnagyobb ünnepét polgári ünneppé varázsolta át a háborus hamorfozsis. Lehuzott redőnyök zárták az üzletek utcára néző szemeit, az egész világ együtt érzett ezen a napon a béke ünnepével, pedig ez a név politikai pártok frázisgyűjteményének csataváltása volt. Már a jóhiszeműek, tárgyalásoknak lenni akarók szemében is a béke ünnep, békebontás karakterizálója volt május elseje, a töke és a munkás örökös versalkodásának egyik legkritikusabb napja. Igazi vörös május, amely a visszafordított béke csöndes napjaiban ma-néha embervért csöppentett a tüntető utca köveire. Emlékszünk zajos, radórkardok csattogásától hangos májusokra, amikor a munka martirjai néha vérük hullásával pecsételték meg elveik szentségét.

Vörös május: milyen fehérre is lettél! A munkásszobák, a hatalmas pári csarnokok embertömegei megritkulva, a proletárokból katonák lettek, a sok ezeres főnyi munkáshadsereg — lövészekben harcoló néphadsereggé vált s ki volt volna most május elseje béke-bontató. Az emberi jog ma nem kigunyolt szó, hanem az ország sorsát intéző nagy politikai pártok legelső program-pontja. Ott állunk, hogy az általános szökiterjesztés ellen csak egy izolált klikk harcol s a polgárság éppen olyan szükségességnek és halasztást nem tűrő komoly jelentőségű problémának ismeri, mint a nemzeti jogok legszentebbejeit. A munkásság front mögötti hadserege ismeri és tudja, hogy a népjogok hajnalasadásától nem állhat messze Magyarország s az abszolút igazságosság és a történelmi fejlődés útját csak pillanatnyi-ig zárhatja el a hatalom a magyar nép elől.

Zajos demonstráció helyett az idei május elsején méltóságosan és nagy dőkhöz méltó komolysággal foglalt állást a magyar proletáriátus az általános választójog mellett.

És az ország szive dobbanása ezen a napon egybeforrott a munkásmilliók acélos akarásával. A polgárság épp úgy kezelt fogott a munkássággal, mint abban a forró vágyban, hogy a céltalan vérontás árjának véget kell most már vetni. A polgárság megértő rokonszenve várokozással fordul a világ proletáriátusa felé: tőlük várja azt a békét, amellyel a csödbe jutott nemzetközi diplomácia nem tud megajándékozni bennünket. A fellezgős, arisztokratikus, zárkózott diplomácia himzett frakkja felé ma már csak szána-

kozó mosolygással néz a legegyszerűbb polgár is, a tisztos munkászübbony pedig szimbolumává vált a világ békevágyának. Vörös május — fehér május lettél, a melyet egy szívvel, egy akarral a világ-béke első fecskéjének ismer el dolgozó polgár, kerges kezű munkás és állig fegyverben álló katona egyaránt. És az lesz a legszebb májusi ünnep, amikor az egymással békében élő népek együtt ünneplik a népjogok diadalát, amely elől egyetlen ország, egyetlen nép sorsának felelős intézői sem térhetnek ki többé!

Új harc kezdődött a Scarpenál.

Visszavert orosz támadás a Putna-völgyben.

Budapest, május 3.

(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

(Hivatalos.) Keleti haretér: József főherceg vezérezredes arcvonala: Több ellenséges századnak a Putna-völgyben levő állásaink ellen intézett előretöréseit az ellenség véres veszteségei mellett visszavertük. Az arcvonal többi részein helyenként élénkebb a tüzérségi tevékenység.

Délnyugati és délkeleti haretér: Nem volt különös esemény.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Berlin, május 3. A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati haretér: Rupprecht trónörökös hadeserőportja: Az utóbbi napok tartós tüzérségi harcát ma reggel a Scarpe mindkét partján pergőtűz követte, utána széles arcvonalon újabb angol támadások kezdődtek.

A német trónörökös hadeserőportja: Kedvező megfigyelés mellett, a tüzérségnek és az aknavetőknak harci tevékenysége tegnap nagy erősséget ért el. Különösen Vauxaillon és Craonne között a hegyi fronton, az Aisne-Marne-esatorna mentén és a Prosnestől északra emelkedő magaslati állásokon volt heves a tűzharc.

Albert württembergi herceg hadeserőportja: Nem volt különös esemény. A repülő tevékenység az állások felett és mögött éjjel-nappal igen élénk volt. Az ellenség légi harcban 8, kényszerleszállás folytán egy és a földről intézett elhárító tüzelés következtében hét repülőgépet és egy kötött léggömböt veszített.

Keleti haretér: Az általános helyzet változatlan. A Susita- és a Putna-völgy között egy orosz támadás tűzünkben veszteségteljesen összeomlott.

Macedón-arcvonal: Élénk tüzelés Monastirnál, a Vardar nyugati partján és a Doiran-tótól délnyugatra.

Ludendorff, első főszállásmeister.

Meghiúsult áttörési kísérlet az Arras-fronton.

A Wolff-ügynökség esti jelentése.

Berlin, május 3.

A Wolff-ügynökség jelenti május 3-án este: Az Arras-fronton egy megújított angol áttörési kísérlet az ellenség súlyos veszteségei mellett megghiúsult. Az Aisnenál és Reimstől északra tartós tüzérségi harc. Keleten nem történt semmi esemény.

Veszedelem az antant kebelében.

Rotterdam, május 3.

A „Daily Mail“ írja: Lloyd George legutóbbi franciaországi útja azon veszedelemmel áll összefüggésben, amely az antant kebelében támadt.

Olaszország nagy események előtt áll.

Lugano, május 3.

A „Tribuna“ írja: Az olasz parlamentet legközelebb egybehívják. — Nagy események előtt állunk — írja a lap — a kamarát befejezett tények és tisztázott helyzet elé akarják állítani.

Hat millió tonnát súlyosztettek el a buvárhajók.

Bern, május 3.

Tissier képviselő a francia kamarában kijelentette, hogy az 1916. év végéig a tengeralattjárók összesen 6 millió tonna hajóteret súlyosztettek el.

Interpelláció a német parlamentben az annexiónélküli békekötésről.

Berlin, május 3.

A német szociáldemokrata frakció a következő interpellációt nyújtotta be a parlamenthez:

— Van-e tudomása a kancellárnak arról, hogy az orosz ideiglenes kormány és a velünk szövetséges osztrák-magyar kormány azonos módon kijelentették, hogy hajlandók egy annexiónélküli béke megkötésére? Mit szándékszik tenni a kancellár, hogy megszerezze az összes érdekelt kormányok támogatását arra nézve, hogy az elkövetkező béke a kölcsönös megértés alapján, annexiók és hadikárpótlás nélkül megköthető legyen?

Parlamenti körökben beszélnek, hogy a kancellár a benyújtott interpellációra a költségvetés harmadszori olvasásánál fog válaszolni.

Amerika expedíciós sereget küld Európába?

Hága, május 3.

A Reuter-ügynökség Washingtonból érkezett jelentések alapján hajlandónak tartja az amerikai kormányt arra, hogy expedíciós hadsereget küldjön Európába olyan feltételek mellett, amint azt az antant követeli, sőt csapatszállítások céljára hajlandó hajókat az élelmiszer-szállítás elől is elvonni.

Bonar Law Amerika pénzügyi segítségéről.

London, május 3.

Az alsóbázban a költségvetési törvényjavaslat beterjesztésével Bonar Law figyelmeztette a Házat az állam jövedelmeinek kielégítő emelkedésére, azután a kiadásokra is, majd így fejezte be beszédét:

— Amerikának a háborúba való beavatkozása megjavította a pénzügyi helyzetet. Az amerikai kormány teljesítőképességének mértéke szerint jelentékenyen vesz részt Amerika a szövetségesek pénzügyi terheinek viselésében. A pénzhiány semmiesetre sem akadályoz meg bennünket a győzelem kivívásában.

Vízirepülőgépről torpedóztak meg egy angol gőzöst.

London, május 3.

Az admirális jelentései: A „Gana” nevű 2784 tonnás angol gőzöst kedden Aldeburgh mellett egy torpedó elsüllyesztette. A torpedót egy német vízi repülőgép lökte ki. A „Gana” ágyulóvéssel egy másik vízi repülőgépet, amely a támadásban szintén résztvett, leszállásra kényszerített. A bennülőket elfogták.

A stockholmi konferencia kiküldötteinek elutazása.

Bécs, május 3.

Az osztrák és német szocialisták kiküldöttei május 12-én utaznak el a stockholmi konferenciára, amelyen a cseh szocialisták is részt vesznek.

Szófia, május 3.

A bolgár szocialista párt kiküldöttei május 2-án indultak el Stockholmba.

Talaat bey és Czernin tanácskozásai.

Bécs, május 3.

A „Neue Freie Presse” írja: Talaat bey bécsi tartózkodása idején bizalmas megbeszéléseket folytatott Czernin külügyminiszterrel az általános helyzetről és az összes fennforgó kérdésekről. Minden tekintetben teljes meg egyezés jött létre közöttük.

Szakadás az orosz kormányban.

Stockholm, május 3.

Az ideiglenes kormányban szakadás állott be. Kerensky igazságügyminiszter követeli Miljukovnak a kabinetből való eltávolítását.

Angol milliók fekszenek orosz zsebekben.

Stockholm, május 3.

Az „Aftenbladet” részletes tudósítást közöl Angliának Oroszországgal szembe nem való erőszakoskodásáról. A cikk rámutat arra, hogy az orosz népnek a különbéke megkötésére irányuló mozgalma ellen való angol törekvések kezdetben elkerülték a közvélemény figyelmét, de most már nyíltan megmutatják arcukat. **Óriási összegű angol pénz folyt be orosz zsebekbe.**

Az orosz táviróvonalak angol ellenőrzés alatt állanak és az angoloknak sikerült jól megszervezett propagandájukkal eredményeket elérniük a béketárgyalások megkezdését illetőleg. A békebarátok meggyanúsítása volt a legerősebb fegyverük, amellyel a különbéke tervét meghírsították. De az angoloknak — írja a lap — rövid idő alatt látniuk kell, hogy minden földi dolog mulandó, bizonyos jelek szerint **az oroszországi angol uralom végső napja sokkal közelebb van, mintsem gondolják.**

Olasz propaganda a különbéke érdekében.

Malmö, május 3.

Római jelentések szerint az utolsó hetekben az általános politikai depresszió mind nagyobb mérvet ölt. A gazdasági csúszás, a nyugati front francia kudarcai és az oroszországi nyugtalanító hírek okozzák, hogy egy erős propaganda van folyamatban a központi hatalmakkal való különbéke érdekében.

Kétszáz ezer orosz katona szökött meg.

München, május 3.

A „Dien” szerint április 15-ig az orosz hadseregből 200.000 katona szökött meg.

Május elsejei tüntetések Parisban.

Genf, május 3.

A párisi ipari egyesület házában május elsején nyolcezer résztvevővel gyűlés volt, amelyen határozati javaslatot fogadtak el, hogy a háborúnak kapitalisztikus érdekű folytatását elítélik és követelik a béketárgyalásoknak szociális alapon való megkezdését. A gyűlés után utcai tüntetés volt. Egy helyütt áttörték a rendőr-kordont, más helyütt véres harcokra került a sor. A szocialista kisebbség május hatodikára újabb értekezletet hívott egybe a stockholmi konferencián való részvételről való tanácskozásra.

A német alkotmányozó bizottság.

Berlin, május 3.

A birodalmi gyűlés ma választja meg az alkotmányozó bizottság tagjait. A bizottság elnöke Scheidemann lesz. A bizottság mélyreható reformokat fog előkészíteni.

Elsüllyesztett angol csapatszállító gőzös.

Rotterdam, máj. 3.

Az angol admirális közli, hogy a „Ballarat” 11.120 tonnás csapatszállító gőzöst, mely ausztráliai csapatokat szállított, egy német buvárhajó elsüllyesztette. A hajón levő csapatokat sikerült az utolsó emberig megmenteni.

Miljukov nem akar különbékét.

Stockholm, május 3.

A Pétervári Távirati Ügynökség utján Miljukov kijelentette, hogy egyetlen orosz párt sem kívánja Németországgal és Ausztria-Magyarországgal a különbékét.

A politika hírei

— Saját tudósítónk táviratai. —

Budapest, május 3.

Gróf Bethlen István és gróf Esterházy Tiszánál.

„Az Est” jelenti, hogy gróf Esterházy Móric és gróf Bethlen István ma délelőtt tanácskoztak Andrássy Gyulával. A tanácskozás eredményeképpen mindketten ma délután hat órakor felkeresik Tisza miniszterelnököt válaszuk közlése céljából. A lap értesülése szerint mindketten kijelentik, hogy nem vállalják a felajánlott miniszteri tereát.

Apponyi a koncentrációról.

Apponyi Albert gróf „A Nap” munkatársának kijelentette, hogy a történetek után nem hiszi, hogy a miniszterelnök által tervezett koncentráció létrejön. Apponyi a koncentráció sikerében egyáltalában nem hisz.

Keresztényszocialisták a választójogért.

A keresztényszocialisták szövetsége Giessenwein Sándor képviselő elnöklésével ülést tartott és egyhangulag állást foglalt az általános választójog mellett. Elhatározták, hogy feliratot intéznek a királyhoz és kéri a választójognak demokratikus alapon való kiterjesztését. Pünkösdkor Budapesten országos gyűlést tartanak a választójog kérdésében s a napirenden a rokkantak, özvegyek és árvák ellátásának ügye fog meg szerepelni.

Refü Tiszának.

Munkapárti körökben most már pozitívumként beszélnek arról, hogy Esterházy Móric gróf és Bethlen István gróf a Tiszával folytatott tanácskozások rendjén **viisszautasították a felajánlott miniszteri tárcát.** Kijelentették, hogy a kérdésben megbeszéléseket folytattak Andrássy Gyula gróffal, az alkotmánypárt és a többi ellenzéki párt vezetőférfiaival s e tanácskozások konkluziójaképpen közölték Tiszával, hogy a megbízatást **tárgyi okokból nem fogadhatják el.**

Az alispán körútja Kolozs vármegyében.

Dózsa Endre alispán a vármegye közéletmezéséről.

— Az „Ujság” tudósítójától. —

Kolozs vármegye közéletmezése, különösen a havasi járásokban, a tavasz kezdetén nem kis gondot okozott a vármegyei hatóságnak, amely nagy erellyel igyekezett segíteni a napról-napra fenyegetőbbé váló bajokon. Ma a vármegye közéletmezése örvendetesen megjavult, amit a Közéletmezési Hivatal kolozsvári kirendeltségének lehet tulajdonítani. Dózsa Endre es. és kir. kamarás, a vármegye alispánja a napokban tért vissza a vármegyében tett körútjáról, amellyel kapcsolatban a tapasztaltakról a következőkben nyilatkozott munkatársunk előtt:

— Legutóbbi körutám alkalmával főleg a vármegye közéletmezési viszonyait tettem vizsgálatom tárgyává. A községekben intenzíven érdeklődtem a lakosság élelmézéséről s mindenütt úgy találtam, hogy az állapotok ezen a téren **örvendetesen megjavultak.** Kenyérmagvakat s különösen kukoricát, amely a vármegye lakos-

ak főlelmezését képezi, a hatóság a leghez képest meglehetősen nagy mennyiségben oszti ki a nép között.

— Az elmúlt idők mizériái leginkább a magvak ideiglenes hiányából keletkeztek, hiszen egyéb élelmiszerek bőven akadnak. Majdnem minden háznál van egy-egy lén, amely tejjel a tejtermékkel busásan a hízot, az udvarokon baromfiak szaladnak, amelyeket titokzatos eledelkkel etetnek szonyok, amelyek azonban, ennek dacára, detesen szaporodnak. Disznó is van majdnem minden háznál és a falusiak életrevalóságának részére is mindennap talál ki valami eledelt, amitől a jámbor állatok derekasan. A disznók és a szarvasmarhák egyébként már nagyszerű élelmezést találnak a város kitűnő legelőin.

— Érdeklődtem a községi jegyzőtől és ő is, akik a falvak minden emberének viszonyait ismerik. Ezek kijelentették előttem, hogy a disznók fűstöltéssel, szalonnával és zsírral mindenben el vannak látva. Ami a békében csak nem fordult elő, ma a parasztok hetenként önként ölnek le egy-két baromfit, ami fényes példája annak, hogy a paraszt ma már kevésbé szűkségét a pénznek.

— Amint utólag értesültem, a legnagyobb szűkség idején is, a lakosság közül azok, akik pénzük volt, mindig tudtak maguknak eledelt szerezni. Hogy honnan az örök titok az a pénzbeszűkség a falvakban az is bizonyítja, hogy az olyan cikkek, amelyekből békében nem fogyott el, mint például a cukor is, ma a lakosság számára elengedhetetlenül szükségesnek örvend a parasztok között. Látni lehet ki a cukrot a hatósági boltoknak szűkségük miatt, hogy a mai szükséglet sokszorosán meghaladja a békeidők szükségletét.

— A hatósági élelmiszerek kiadásával kapcsolatban egyébként éppen ma kaptam egy levelet báró Kürthy-től, amelyben meghagyja, hogy azokat az élelmiszereket, amelyeket a városi boltok juttat a fogyasztókhoz, ezután ne a városi boltokban, hanem a kereskedők útján adják ki, ami által megóvatják a kereskedőknek is. Egyben természetesen szigorúan figyelni arra is, hogy a kereskedők ne emeljék át a maximális árakat.

Az ekrazitos magyar.

Az ordinánc jelenti a Feldkino kommandóknak:

- Itt van az ekrazitos magyar.
- Már bent ül a nézőtérn?
- Bent.
- Részeg?
- Részeg.
- A tabori mozi parancsnoka be megy a színházba a felelős az ekrazitos magyar mellé.
- Jó estét, Tamasdán.
- Jó estét, őrmester ur.
- Mi ujság a lövészárokból?
- Tegnap a levegőbe repült husz olasz.
- Gratulálok.

A kino kommandáns megnyugvással mondta, hogy az ekrazitos magyar még nem olyan nagyon részeg. Hiszen csak tegnap ment fel husz olaszt, tehát csak ma kezdte az ivást. Két heti „dinsztrája” van, még ezután szőpja le magát istenigazába. De miért jelentette az ordinánc, hogy részeg az ekrazitos magyar? Ni, ni, a kino vetítő vászna az egyik olasz végig van hasítva! Ki csinálta ezt? — Az ekrazitos magyar — válaszol az ordinánc. Tehát mégis be van rugva.

Tamasdán János György szapór az Elektromos Abteilung legénységének legkiválóbb tagja. Mellén van a bronz, a kis és nagy ezüst arany vitézségi érem. De csillagja nincs. A parolija. Csak szapór. Csak infanterista. De oroszlaniszive van. Csak éppen, hogy a rumot, a bort. De az nem szereti. Ha sok ilyen alkoholista hősünk lenne, akkor már régen a levegőbe repülne az ország. A nevét csak kevesen ismerik ott Asiago

alatt, csak úgy mondják: az ekrazitos magyar. Alföldi paraszt. Nincs semmi felszerelése. Még csak bajonettje sincs. Csak egy sétatápcával szokott ténferegni az ötméteres hóban.

Amikor munkához lát, beállít az őrnagy urhoz.

— Kialudta magát?
— Ki. Kérek egy skatulyát.
Egy skatulyát! Megkapja. Szűz halál van abban a skatulyában. Ekrazit!
Tamasdán zsebre vágja:
— Köszönöm.

Az éjjel a tiszt urak sem alusznak. Azok sem, akiknek nincs szolgálatuk. Merően néznek az ellenséges vonal felé.

Hol bukkan fel az ekrazitos ember?
Ott irtóztató lesz a robbanás. Ott sok olasz repül a levegőbe.

Az ekrazitos ember az alkonyatban már hason csuszik a borgói völgyben Asiago felé. Az olaszok vígan kockáznak. Világosság is van, amely mellett még gíbicel is az ekrazitos magyar.

Előkerül a skatulya a zubbonyzsebből. No, egy kis elhelyezésről is van szó.

Azután egy rettenő robbanás.
A mi árkaikban felhangzik a diadal kiáltás:

— Az ekrazitos magyar!
Husz-harmine olasz a levegőbe repült.
Hajnaltól már ébresztgetik az őrnagy urat. Ki lehet az a „vakmerő”, aki hajnalban költögeti az őrnagy urat?
Az ekrazitos magyar.
— Tizenégy napi dinsztrájt kérek.
— Csak menj, hagyj aludni.
És az ekrazitos magyar tizenégy napig iszik hátul a trénnél és végighasítja a tabori mozi vásznát.

Karácsonyi Aladár dr.

Látogatás a régi városi fogdában

Ahova meghalni mennek az emberek.

— Az Ujság tudósítójától. —

Szerdán délután a régi városi fogda felé vitt az utunk. Mentőkocsi állott a régi barátságatlan külsejű ház előtt s úgy látszott, valami rongyosmagot emeltek le belőle az emberek a földre. Az egyik mentő valami színes cédulát adott át a rendőrnek s azután a kocsit elrobogott. Kíváncsiságunktól űzve — mert még rongyot soh'sem láttunk mentőkocsin szállítani — a ház felé közeledtünk s mivel az ajtó nyitva volt, benyitottunk a fogda udvarára. Kissé bátortalanul léptük át a retteget ház küszöbét, mert azt hallottuk, hogy amelyik beteget oda beviszik, élve többé nem jön ki onnan.

Az első — ami a fogda udvarán szemünkbe ötlött — a mentőkocsiról imént leemelt rongyosmag volt. Csak amint jobban szemügyre vettük, láttuk, hogy mozog. Az összezugorodott valami felemelte a fejét, kinyújtja meggémberedett meztelen lábait s értelmetlen szavakat makogott. Egy rongyokba burkolt, félig meztelen öreg asszony élő csontváza volt. Közben egy rendőr jött elénkbe s rámutatott a didergő öreg asszonyra s így szólt:

— Egy héttel ezelőtt szökött meg innen és most megint itt van. Ujra meg kell tisztítani a férgektől.

Az öreg asszony ahogy látta, hogy a fényes csákóju rendőr feléje mutogat, megint motyogott valamit. Lehet, hogy éhes volt és kenyeret kért.

— Hallgasson! — szólt rá a rendőr és erre az öreg asszony elhallgatott.

— Jó, hogy jön, Szerkesztő ur — fordult most felénk a rendőr —, a honctanban ugyis panaszkodnak, hogy innen mind összevert csontu hullák kerülnek ki. Győződjön meg szemével, milyen rend van itt.

És erre Járosi rendőr a fogda (vagy kórház?) felügyelője az udvaron egy szabadon álló ágy felé vezetett. Ugy látszott, hogy nincs az ágyban semmi — csak egy pokróc volt ráterítve.

Mit sem sejtve, közeledtünk az ágy felé, de majdnem a földbe gyökerezett lábunk, mikor a rendőr a pokrócot az ágyról egy rántással lehúzta. Az ágyban egy csontlázas öreg asszony vigyorgó hullája volt.

— Már a délelőtt telefonáltunk a temetkezési vállalkozónak — mondotta felvilágosításul a rendőr — és még nem vitték el innen. Ugy látszik, éjjelre is itt hagyják a nyakamon.

— Ötször esett le az éjjel az ágyról, amíg meghalt — toldja meg a magyarázatot egy ott ténfergő öreg asszony, aki nyilván a betegek ápolásával van megbízva.

A legkevésbé sem megnyugtató látvány után benéztünk az ugynevezett betegszobákba. Az elsőben két öreg asszony agonizált. Az egyiknek szürke haja — hogy a férgék ne bántsák — rövidre volt lenyírva és úgy össze volt zsugorodva, mint egy gyermek. Lába a takaró alól kilátszott s lábszárcsontján elfekélyesedett lyukakat láttunk.

A másik ágy lakója talán már meg is volt halva, olyan csendesen viselkedett.

Harmadik beteg is volt az ablak melletti ágyban. Ez az öreg asszony jobb kondícióban lehetett, mert még tudott beszélni s elmondta, hogy a haldokló öreg asszony minduntalan ki akart mászni az ágyból.

A férfi-szobába vezetett innen az utunk. Két elerőtlenedett, magával tehetetlen öreg ember feküdt az ágyban. A két ágy közt egy üres kancsó; ez volt a szobának egyetlen felszerelése.

— Panaszkodnak a koszt miatt — szólt a rendőr —, pedig ők is azt esznek, amit én: paszulyt.

Látogatásunkat ezzel be is fejeztük és amit ott tapasztaltunk, az igazán elszomorító. Egyetemi városban, ahol modern gyógyintézetek vannak, mégsem szabadna olyan nyomorult, szivtelenül elpusztulni hagyni a sorsüldözött szegény embereket, mert az a szakszerűtlen ápolás, az a táplálkozás, amiben a város szűkmárkusága folytán ott részesülnek, nem hosszabbítja meg az életüket.

Kérdést intéztünk a régi városi fogdában ápolott betegek sorsát illetőleg dr. Scheitz Vilmos főorvoshoz, aki úgy nyilatkozott, hogy a fogda: szükséges rossz. Oda csak a teljesen elhagyott embereket és az utcáról felszedett gyógyíthatatlan betegeket veszik fel és így is 6000 koronába kerül évenként a fenntartása. Mert — mondotta — az után nem lehet elpusztulni engedni az embereket.

Minket a főorvos nyilatkozata nem nyugtat meg. Az a felfogásunk, hogyha már oda betegeket vesznek fel, akkor gondoskodjon a város arról is, hogy az ott levő betegek emberies el látásban részesüljenek. Ajánljuk a közegészségügyi bizottság tagjainak, tartsanak a fogdában látogatást: nagyon megérdemli a fáradságot.

HIREK

— (Zita királyné születésnapja.) A közoktatásügyi miniszter valamennyi tankerületi főigazgatóhoz és tanfelügyelőhöz rendeletet intézett, amelyben elrendeli, hogy május 9-én, Zita királyné születésnapján az összes elemi és középiskolákban a tanítás szüneteljen, ellenben ezen a napon a templomokban a tanulók részvétele mellett istentisztelet tartandó.

— (Kitüntetett erdélyi főispánok.) Budapesti tudósítónk táviratozza: A hivatalos lap mai száma közli, hogy Őfelsége a háboruban teljesített különösen buzgó és érdemdús közhivatali működéséért *Betegh* Miklós dr. tordaranyosmegyei főispánnak az I. osztályu polgári hadi érdemkeresztet adományozta. Őfelsége a II. osztályu polgári hadi érdemkeresztet adományozta gróf *Bethlen* Balázs Szolnokdoboka és Besztercenaszód vármegyék, báró *Kemény* Ákos Kisküküllő vármegye, *Mara* László Hunyad vármegye, *Nyegre* László Alsófehér és Marostorda vármegyék, *Waldbaum* István Szeben vármegye és *Bernády* György Marosvásárhely főispánjának.

— (Weisz Manfréd munkásai nem mennek Tiszához.) Budapestről jelentik: A szociáldemokrata párt megcáfolja azt a hírt, hogy Weisz Manfréd munkásai Tiszához akarnak menni küldöttségileg. A munkások nézete szerint Tisza megmutatta eléggé a választói joggal szemben elfoglalt álláspontját, nála tehát a munkásoknak nincs mit keresniök.

— (Drasche-Lázár Alfréd kinevezése.) Budapesti tudósítónk táviratozza: A „Budapesti Közlöny” mai száma közli, hogy a király Drasche-Lázár Alfréd miniszteri osztálytanácsost miniszteri tanácsossá nevezte ki.

— (Aki az oláhoknak hidat verni segített az Olton.) Pável Miklós 73 éves feleki oláh emberre a megszállás alatt ráparancsoltak az oláhok, hogy szekerével a feleki fatermelők telepéről deszkát fuvarozzon az Olt partjára, ahol az oláhok hidat akartak építeni. Az öreg Pável az oláh szuronyok láttára, befogta két bivalyát és elment deszkáért. Visszafelé jövet azonban ágyutüzbe került és ahelyett, hogy a deszkát a hidveréshez vitte volna, a lakására vitte. A csendőrök az oláhok kiűzése után megkapták lakásán a deszkákat és feljelentést tettek ellene. A nagyszabeni törvényszék, mert nem tudta igazolni, hogy az ellenség kényszere következtében cselekedett, egy évi börtönre ítélte el. Vádlott az ítélet ellen a kolozsvári ítéletáblához felebezett. A tábia ügyében a bizonyítás kiegészítését rendelte el s miután az újabb kihallgatott tanúk igazolták, hogy a deszkahordásra szuronyos oláh katonák kényszerítették és hogy a deszkát régi tulajdonosának azért nem vitte vissza, mert az időközben elhurcolt községi bíró neki ezt tanácsolta, a vád alól felmentették.

— (Felmentettek tömeges behívása Németországban.) Berlinből jelentik: A Wolff-ügynökség jelenti: A Hadihivatal rendeletet bocsátott ki, hogy a felmentettek hatalmas hadseregéből, amely még tartalékban van a Hinterlandban s amely többszörösen nagyobb, mint ami egész 1870-iki hadseregünk, egy nagyobb rész a frontszolgálat számára felszabaduljon s a hadi gazdasági életben segédszolgálatosokkal és asszonyokkal helyettesíthessék. Ebből az alkalomból kicserélések fognak történni a front és a Hinterland katonasága között és pedig olyan módon, hogy idősebb családok szakmunkásokat, különösen családapákat, amennyiben ezt a katonai érdek megengedi, a frontkörzetből kivesszik s a front mögötti hadimunkálatokra használják fel. A legfelsőbb hadvezetőség tervbe vette, hogy a szénprodukción növelni fogja s evégből a bányák részére további jelentékeny munkaerőt bocsájt rendelkezésre. A munkaerőt a frontról vonja el s helyébe az otthoni tartalékból visz katonaságot a frontra. A felmentetteknek e nagyszabású behívása az ipari munkásság köréből történik, a mezőgazdaság teljesen érintetlen marad. A katonai parancsnokságokat utasították, hogy a készülő behívásokról az illető vállalatokat idejében értesítsék, hogy ezáltal a munkálatok folyamatában fennakadás ne történjen s mindennemű helyettesítésről gondoskodás történjen. Erős felülvizsgálat következik, hogy egyes üzemekben nincs-e tulsok felmentett?

— (Letartóztattak egy budapesti bankigazgatót.) Budapesti tudósítónk táviratozza: A rendőrség letartóztatta Erdélyi Mihályt, a Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztárának vezérigazgatóját. A vezérigazgatót egy negyedmilió korona elsikkasztásával vádolják.

— (Eladó) egy jól fejlett 8 hónapos ökorborju. Értekezhetni a Gombos-papírüzletben.

— (Gazdatisztre) volna szükség, azonnali belépéssel, lehetőleg oklevelvel, több évi tapasztalattal. Értekezhetni Deák Ferenc-utca 49. szám, II. emelet és a Gombos-papírüzletben.

— *Férfi és női panama-kalap* tisztítását, vasalását vállalja a Kolozsvári Központi Nőkialap Divatáruház, Deák F.-u. 12., emelet.

— (A bárányhus, mint kortörténeti adat.) A bárányhus árát Kolozsvárt leszállították kilogrammonként 1 korona 40 fillérrel s így a kilenc koronás maximális ár helyett ezután 7 korona 60 fillérbe fog kerülni egy kiló bárányhus. Ezt nem a városi tanács csinálta, hanem egy mézárszék, amely ha akarta volna, továbbra is 9 koronáért árulhatta volna a báránygyenge husát. Egy kiló husnál tehát 1 korona 40 fillér differenciát tud ma előidézni egy mézárszék, amely leszállítja az árakat és nincs kétségünk afelett, hogy ezt a differenciát az árak felemelésével is meg tudja csinálni, ha akarja. A megszedült világ borzalmas forgatagában nem szabad figyelem nélkül elmenni amellett az eset mellett, amely élénken bizonyítja azt, hogy a háború borzalmas drágasága minden logika nélkül, egyedül az emberek megbomlott ítélőképességén alapszik. A békében, ha a hus árában 8 fillérnyi emelkedés történt, ezt anketók, értekezletek előzték meg s a közönség a sajtó hangjára feljajdult a merénylet ellen. Ma 1 korona 40 fillérnyi differenciát az emberek észre sem vesznek, sem akkor, amikor pluszt, sem akkor, amikor mínuszt jelent. Mint ahogy nem kapunk feleletet arra a kérdésre, hogy a marhahús ára miért lett tízszer drágább, amikor az ország marhaállománya nagyobb, mint a háború előtt volt, éppen úgy ne kérjünk feleletet arra a kérdésre, hogy most egyik napról a másikra miért lett olcsóbb a bárányhus kilogrammonként 1 korona 40 fillérrel?

— (Mégsejűnt az üzletek záróra korlátozása.) Január-hónapban adott ki a belügyminiszterium egy rendeletet, amely az üzletek záróját úgy korlátozta, hogy minden üzletet 7 órakor be kell zári, míg az élelmiszerüzletek fél nyolcig tarthatók nyitva. Ez a rendelkezés január, február, március és április hónapokra vonatkozott. Tekintettel arra, hogy a miniszternek erre vonatkozó új rendelkezése nem jelent meg, május 1-étől újra életbelépett az 1913-ban megállapított zárórendszabály, amely szerint az üzletek általában nyolc óráig tarthatók nyitva, reggel hat órakor nyithatók ki. Az élelmiszerüzletek fél kilenc óráig tarthatók nyitva és reggel 5 órakor nyithatók ki. Szombati napokon az élelmiszerüzleteket fél tíz óráig szabad nyitva tartani.

— (Orvosi hír.) Dr. Perl Félix marosvásárhelyi fogorvos rendel Wesselényi Miklós-utca 22. szám alatt délután 3-tól 5-ig.

— (Halálra égett gyermek.) A csucsai körjegyző tegnap délután arról értesítette a kolozsvári ügyészséget, hogy a tegnap délelőtt folyamán egy 3 éves kis gyermek, Ilána János, szüleinek gondatlansága folytán halálra égette magát. Az ügyészség a gyermek holttestének felboncolását és a vizsgálat megejtését rendelte el.

— A legszebb, legdivatosabb **Modellkalapok** érkeztek a Kolozsvári Központi Nőkialap Divatáruházba, Deák F.-u. 12. emelet.

— (Ellopott cipőtalp.) A rendőrségen Varga Imre Györgyfalvi-utca 38. szám alatti lakos bejelentette, hogy az elmúlt éjjel ismeretlen tettesek mintegy 800 korona értékű cipőtalpot elloptak. A rendőrség megindította az eljárást.

— (A Fellegvár sebesülte.) Nyári László lakatossegéd tegnap a Fellegvárlepcső-oldalán összeszólalkozott egy katonával. Az összeszólalkozás következményeképpen a katona birokra kelt a lakatossegéddel, akit egy lendülettel ledobott a Fellegvár meredek szegélyéről. — A fiatalember végigzuhan a sziklás hegyoldalon s a hegy tövében eszméletlen állapotban, súlyos sebesüléssel került el. A mentők szállították be a sebészeti klinikára.

Irodalom és művészet

* **Traviata.** Igen nagy a közönség érdeklődése a „Traviata” szombat esti előadása iránt. Barány Jolán, Papp László és Farkas Sándor fogják a „Traviata” főszerepeit énekelni.

* **Csárdáskirályné.** Pénteken 10-edszer kerül színre a gyorsan népszerűvé vált „Csárdáskirályné”, mind a két alkalommal a bemutatás előadás szereposztásában.

* **Dollárpapa és Kárpáti Zoltán — délután.** Ötödik előadása lesz szombaton délután Gábor Andor rendkívüli sikert aratott új bohózatának a „Dollárpapa”-nak. Vasárnap fél három órakor pedig Jókai „Kárpáti Zoltán”-ját adják. Mind a két délutáni előadást mérsékelt helyekkel tartják meg.

* **Márkus Emilia föllépései.** A jövő héten három estében Márkus Emilia fog föllépni színházunkban. A nagy művésznő három legbátrabb szerepét fogja eljátszani: hétfőn a „Kaméliás hölgy”-et, kedden a „Szép asszony”-t szerdán a „Névtelen asszony”-t. A jegyek árúsítását a Márkus-estekre szombaton reggel 6 órakor kezdik meg. A hétfői és szerdai este bérletfolyamban, a keddi bérletfolyamban tartják meg. Oldalpáholyoknak a felemeleten 18 korona, az első emeleten 16 korona, középpáholyoknak a felemeleten 20 korona, az első emeleten 18 korona lesz az ára. A szőlők és páholyülések ára 1 koronával lesz drágább rendezésnél, az összes többi jegyek árai rendezésnek maradnak.

De Castro grófnő. A Stuart Webbs detektív sorozat egyik legbrilliansabb s legizgalmasabb része az, mely pénteken a Szinkörben s szombaton az Urániában fog színrekerülni „De Castro grófnő” címen.

Kerülő ut: Lotte Neumann föllépése. Erdemes külön felhívni a közönség figyelmét a Szinkör-mozgóva-árnap művészi szenzációjára. A „Kerülő ut” c. mélyen megható, gyönyörű filmujdonság fog a világhírű Lotte Neumann briliáns játékaival színrekerülni. A „Kerülő ut” kizárólag a Szinkörben látható vasárnap este hétfőn.

Wegener új filmszereplése. A híres „Gólem” s a „Hegyek ura” kitűnő Rűbezahlja, Wegener Pál új szerepében látható szombaton a Szinkörben, vasárnap pedig az Egyetem-mozgóban. És pedig a „Gólem és a táncosnő” c. artistikus, fényes hatású új filmjátékban.

Szivek játéka. Különleges szenzációja lesz szombaton az Egyetem-mozgónak, vasárnap pedig az Urániának: a „Szivek játéka” című finom, elragadóan szép drámai újudonság fog ugyanis e két napon színrekerülni.

A megkínzott Erdély. Ezén a címen az Egyetem-mozgóban május 10-én délután 4 órakor nagyon érdekesnek ígérkező előadást tart a „Pro Transsylvania”. Dobieczy Sándor országgyűlési képviselő 178 vetített képben kísérel szövegben ismertetni fogja Erdély múltját, jelenét, természeti szépségeit. Az előadás szövegét felolvassák Poór Lili és Fekete Mihály. Bevezetésül szaval Harsányiné Szűcs Nelly.

FŐSZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: **GOPPOLT GYULA**
FELELŐS SZERKESZTŐ: **SZÁSZ ENDRE**
LAPTULAJDONOS: **GOMBOS FERENCZ LYCEUM-KÖNYVNYOMDA**
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATALI TELEFON: 20

NYILT-TÉR

Értesítés.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a bárányhus árát kilónként 1 K 40 fillérrel leszállítottuk, illetve a maximált 9 K helyett 7 K 60 fillérrel árusítjuk.

Hatósági husmészárszék.